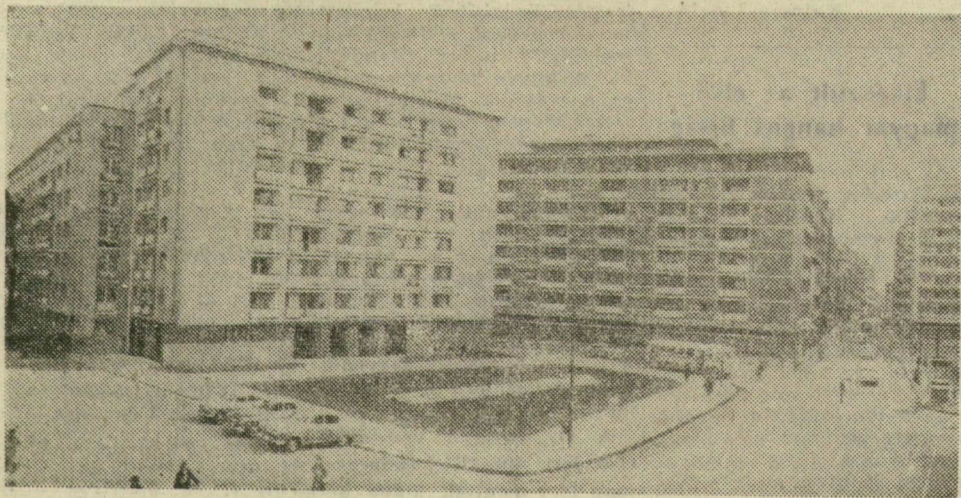

Felszabadulásának évfordulóját ünnepli a Román Népköztársaság

Gyönyörű új munkás-lakóházak a bukaresti Calea Victoriein

Augusztus 23-án a 1944 óta a legnagyobb nemzeti ünnepe a Román Népköztársaság: tizenhét évvel ezelőtt ezen a napon döntötték meg a Román Kommunista Párt által vezetett haladó erők a hírhedt Antonescu fasiszta diktátor hatalmát s fordították a román nép fegyvereit az országot megszállt hitelessé alakulatók ellen. S amikor a feltartóztatatlannul előrenyomult Vörös Hadsereg egységei Bukarest lakóinak leírhatatlanul lelkes fogadtatása közben bevonultak a román fővárosba, a román hadsereg valamennyi — számszerűen 15 — hadosztálya már a Vörös Hadsereggel együtt küzdve harcolt Magyarország és Csehszlovákia felszabadításáért.

A háború befejeztével hatalmas lendülettel kezdődött meg az építómunka. Bámulatos gyorsasággal tüntek el a német megszállás és a háború okozta rombolások. Az ország újjáépítése során a két — 1949-ben és 1950-ben végrehajtott — egyéves, majd az 1951—55. végül pedig az 1956—1960 közötti ötéves terv eredményeként, a testvériszocialista országok segítségével, a Román Népköztársaság a legfejlettebb európai országok között foglal helyet.

A népi hatalom tehát a szomszédos román nép életében is a fejlődés új feltételeit teremtette meg s lehetővé tette a gazdasági adottságok összehangolását és maradéktalan felhasználását. Az 1938-as ipari kapacitás elmúlt esztendőben már csaknem megkétszereződött, s ma már az ipar több mint 60 százalékát adja a Román Népköztársaság nemzeti jövedelmének. A külkereskedelem, amely teljesítményét 1950 és 1960 között megkétszerezte, a hagyományos román árucikkek (kölalajon, gabonán, épülettán) kívül egész sor más árut, de főleg kölalajipari és elektrotechnikai berendezéseket, szerszámgepeket és felszereléseket, traktorokat és különböző más mezőgazdasági gépeket és felszereléseket, továbbá hajókat, vegyipari árukat, kész- és félkész faárukat, és konfekciócikket is exportál már.

Mindez tehát azt jelenti, hogy a Román Népköztársaság ipara olyan cikket is gyárt, amelyekből még néhány évvel ezelőtt is behozatalra szorult. A szocialista fejlődés ütemét jól érzékelteti az a körülmény, hogy a román külkereskedelemnek az elmúlt esztendő exportját ez évben 11 százalékkal kell növelnie. Különösen a gépipar és a vegyipar kapott ezen belül jelentős többletfeladatot: 31,

illetve 35 százalékkal kell emelnie a legkülönbözőbb iparágakban dolgozók fizetését, mindenekelőtt pedig a kisfizetésűek illetményét. A fizetésemeléseket 1962 november elsejéig hajtják végre.

Az árleszállítás keretén belül olcsóbbak lesznek egyes villamosági háztartási cikkek, a lenvászon- és konfekció-cikkek, a gumitalpú cipű, hazai gyártmányú varrógépek. A háztartási villanyáram ára 27 százalékkal csökken. Az árleszállítás általában 13 százalékos, de egyes cikkeknel eléri a 40 százalékot is.

A gazdasági élet ilyen nagyütemű fejlődése tette lehetővé, hogy a Román Népköztársaság kormányának Minisztertanácsa július végén hozott határozatában a fizetések átlagosan 10 százalékkal történő emelését és ezzel egyidejűleg az árak leszállítását rendelte el. Augusztus elsejétől kezdve az év végéig fokozatosan

emelik a legkülönbözőbb iparágakban dolgozók fizetését, mindenekelőtt pedig a kisfizetésűek illetményét. A fizetésemeléseket 1962 november elsejéig hajtják végre.

Az árleszállítás keretén belül olcsóbbak lesznek egyes villamosági háztartási cikkek, a lenvászon- és konfekció-cikkek, a gumitalpú cipű, hazai gyártmányú varrógépek. A háztartási villanyáram ára 27 százalékkal csökken. Az árleszállítás általában 13 százalékos, de egyes cikkeknel eléri a 40 százalékot is.

A Román Népköztársaság dolgozói tehát igen kedvező körülmények között ünneplik felszabadulásuk tizenhetedik évfordulóját. Lendületes munkájuk eredményei újabb előrehaladásukat biztosítják a gazdasági, a kulturális és a tudományos élet minden területén. S amikor népünk további sikereket kíván a testvériszocialista országoktól, a szociális és a kulturális élet minden területén. S amikor népünk további sikereket kíván a testvériszocialista országoktól, a szociális és a kulturális élet minden területén.

Dr. Münnich Ferenc elvtárs Dzsakartában

Dr. Münnich Ferenc elvtárs, Népköztársaságunk Minisztertanácsának elnöke az indonéz köztársasági elnök meghívására Indonéziába látogatott. Münnich Ferenc elvtárs részt vett az Indonéz Köztársaság függetlenségének kikiáltása alkalmából Dzsakartában, Indonézia fővárosában rendezett ünnepségeken, ezt követően pedig látogatást tesz a "háromezer sziget országának" — így is nevezzük Indonéziát, mert körülbelül 3 ezer kisebb-nagyobb szigetből áll — más nagyvárosaiban is, s megtekinti a 90 millió indonéz nép gazdasági és kulturális életének több alakját. Képünkön dr. Münnich Ferenc elvtárs dr. Szukarnoval, az Indonéz Köztársaság elnökével beszélget Dzsakartában.

AZ IDEI JÁTÉKOK ÚJABB LÉPÉS ELŐRE

Három esztendővel ezelőtt, amikor megkezdődtek a Szegedi Szabadtéri Játékok, a hatalmas színpadon 16 előadást tartottak. 1960-ban, a következő esztendőben, eggyel többet. Az idén pedig 19 előadásban gyönyörködhetünk a nézők. Ezek a számok önmagukban is letagadhatatlanul bizonyítják a szabadtéri játékok állandó fejlődését, s ha ezekhez a számokhoz még azt is hozzávesszük, hogy 1959-ben ötezer, 1960-ban 7100, 1961-ben pedig 7500 személy fért el az évenként kibővített nézőtérre, az állandó fejlődés mellett azt is nyugodtan megállapíthatjuk, hogy a játékok rövid történetében az idei, a harmadik esztendő volt eddig a legjelentősebb és a legfontosabb.

De nemcsak a számok, sőt elsősorban nem is azok bizonyítják ezt. Az idei előadások sok olyan problémát vetettek fel, és jelentős részben meg is oldottak, amelyek meghatározólag szólnak bele a játékok jövőjébe. Mindenekelőtt emiatt nevezhetjük az idei, harmadik esztendőt a legjelentősebbnek.

Miről van szó? 1959-ben, a játékok első évében, a szegedi, a vidéki és a külföldi közönség is valóságos elragadtatással nézte az előadásokat és attól a pusztán tényről elbűvölve ült a nézőtérre, hogy ha csak nézőként is de részese lehet ennek a nagyszabású és nagyjelentőségű színházi vállalkozásnak. Ha nem is így, ha nem is éppen ebben a formában, de tulajdonképpen hasonló módon jelentkezett a vállalkozásban való részvétel egyszerű érzése az előadások alkotóinál, a művészek, a rendezők, a színeszek körében is. Ez az érzés egyrészt bizonyos fokú bizonytalanságban, tévováságban jelentkezett, de főképpen és mindenekelőtt az volt ennek a következménye, hogy a szabadtéri műfajának mint olyannak, a problémái nem vetődtek fel teljes jelentőségükben és súlyukban. Akkor a szabadtéri előadás úgyszólván csak látványos előadást jelentett.

alig valamivel többet, s nem volt még egészen világos, hogy, az, ami itt, a szegedi szabadtéri színpadon történik, az a magyar színháztörténetnek művészi szempontból is egyik legnagyobb jelentőségű vállalkozása.

Az eltelt két esztendő alatt azonban e tekintetben is sok minden szerencsésen megváltozott és előbbre jutott, s a szabadtéri előadásokkal, a szabadtéri műfajjal kapcsolatban felvetődött problémák teljes intenzitással és mélységükkel jelentkeztek az idén. Természetesen nemcsak az alkotók, hanem a közönség körében is, akiket szintén érintet ez a folyamat. Ne feledjük: az elmúlt években »felőtt» a szabadtéri játékok közönsége, az a munkásokból, parasztokból, értelmiségiekből álló közönség, amely már »hozzászólt» a monumentális előadásokhoz, az óriási nézőtérhez, felismerte az előadások sajátos problémáit és ma már helyesen tudja értékelni, mérlegelni a teljesítményeket. Ennek eredménye az is, hogy az elmúlt évekhez képest az idén megérett a közönség körében a kritikai hang. Nem kell ettől félni, mert ez egyáltalán nem azt jelenti, hogy az idei előadások »rosszabbak» voltak, mint az eddigiek, csupán az fejeződik ki ebben a tényben, hogy az ámulat és a csodálkozás ideje immár elmúlt, a közönség megtanult itélni és értékelni. Azután azért sem kell félni ettől a kritikától, mert egyik bírálat sem azt akarja, hogy rosszabb, ellenkezőleg mind azt igyekszik elérni, hogy jobbakk legyenek az előadások. Más kérdés persze, hogy igazuk van-e minden részletükben ezeknek a bírálatoknak, de ez csak akkor és úgy derülhet ki, ha alapos vitákban tisztázzuk őket.

Ha ezek után azt kérdezzük, mi volt az, ami az idei előadások tapasztalatok alapján a szabadtéri játékok műfajával kapcsolatban tudásunkhoz pluszként hozzájárult, első helyen talán azt kell említenünk, hogy kiderült: a látványosság önmagában még nem minden. Pontosabban és igazabban, ha egy műben magas hőfokon izzik a dráma, nagy az összeütközés, a konfliktus heve, azaz ha a szembenálló felek küzdelme intenzív, a mű akkor is alkalmas szabadtéri előadásra, ha ezt a szembenállást nem tömegek képviselik. Az már az első esztendőben is világos volt, hogy dráma nélkül a leglátványosabb és legnagyobb tömegű színpadi felvonulás sem jelent értéket. Az, hogy drámai izgalom kettősök is alkalmasak lehetnek szabadtéri megjelenítésre, az idén derült ki. A Bánk bán nagyszerű előadása bizonyította ezt be, s kétségtelen, hogy a mű színpadra vitele nagyszabású beleszólás volt a játékok jövőjébe. Azt a tanulságot mondta ki ez az előadás, hogy ezután is lehet szó hasonló jellegű művek színpadra viteléről. Természetesen nem azt akarja ez jelenteni, hogy mindenféle kamaradarab alkalmas a szabadtéri színpadra. A jelenetben kifejeződő úgynevezett »belső monumentalitásra» szükség van ehhez, bár Jean Vilar világhírű avignoni szabadtéri színpadának példája, ahol még a Figaró házasságának bemutatására is mertek vállalkozni, mutatja, hogy ebben a tekintetben nagyobbak a lehetőségek, mint azt az első pillanatban gondolnánk.

A másik művészi eredmény és tapasztalat, amelyről szólnunk kell, a hatalmas méretekkel, az óriási színpaddal és az óriási nézőtérrel kapcsolatos. A nagy méretek ugyanis a kisebb fajta szabadtéri színpadokhoz képest is nemcsak mennyiségi, hanem minőségi változást is jelentenek. A nézők a hatalmas szegedi szabadtéri színpad óriási nézőtérén »kététele élményben» részesülnek. Akik elől ülnek közel a színpadhoz, csak annak nagy méretéből, illetőleg a távlat ebből következő hiányából veszik észre, hogy nem kőszínházban, hanem szabadtéren vannak. Az az élmény, amit számukra az előadás nyújt nagyon hasonlít a kőszínházban kapott élményhez. A tulajdonképpeni »szabadtéri színházi élményben» azok részesülnek, akik messzebb ülnek a színpadtól, akik minden pillanatban az egész színpadot látják, s ha az apró részletek — például az arcjáték — nem is jut el hozzájuk minden mozzanatában teljes pontossággal, mindig az egészet látják, s a hangból — a tökéletes műszaki berendezéseknek köszönhetően — semmit sem vesztenek el.

Az idei előadások abból a szempontból jelentenek előrehaladást, mert sokkal inkább, mint eddig, ennek a sajátos helyzetnek a felismerésével és figyelembe vételével alkották meg őket, úgy, hogy alkalmasak legyenek az ebből következő elmentmondások feloldására is. Kisméretű szabadtéri színpadon ez természetesen nem probléma, ott nincs »kététele élmény», ott ilyen tekintetben tulajdonképpen ugyanaz a helyzet, mint a kőszínházban. A szegedi szabadtéri színpad és a nézőtér óriási méretei viszont megkövetelik a rendezéstől és a művészi alakításoktól, hogy az előadásokat ez figyelembe véve alkassák ki. Ez mindenekelőtt monumentalitást, illetőleg az előadás és az alakítás másféle kidolgozottságát követeli meg, mint a kőszínház, vagy a kisméretű szabadtéri színpad. A szegedi szabadtéri színpadon a mozzulatoknak, általában a mozgásnak nagyobb méretűnek kell lennie, mint a kőszínházban. Ez természetesen csak egyetlen sajátossága az itt megkívánt művészi munkának, de az idei előadások egyik nagy értéke, hogy ez a követelmény jóval határozottabban és tudatosabban jelentkezett, illetve érvényesült bennük, mint az elmúlt két esztendőben.

Műsorpolitikai kérdések is felvetődnek a különféle kritikai megjegyzésekben. Ezek részletes megvitatásához felesleges lenne most hozzákezdeni. Annyi azonban bizonyos, hogy a jövő esztendői játékoknak ilyen vonatkozásban sok újat kell hozniuk, amellett természetesen, hogy néhány, idén is szerepelt művet, a mostanihoz képest csökkentett számú előadásban, jövőre is bemutatsnak majd.

Végül összefoglalva azt mondhatjuk, az idei esztendő a szabadtéri játékok történetében azért volt a legjelentősebb, mert az eddigi évek előadásainál jóval határozottabban és jelentőségtelesen szölt bele a játékok jövőjébe, műsorpolitikai, rendezői és színészi szempontból egyaránt.

Ökrös László